

SCHOON WATER VOOR MOZAMBIQUE

Xai Xai - Chókwè - Inhambane - Maxixe - Chimoio - Manica - Gondola - Beira



INTRODUCTIE

WAAROM WERKEN AAN HET VERBETEREN VAN SANITATIE IN MOZAMBIQUE?

In Mozambique bestaat een groot gebrek aan goede sanitaire voorzieningen en leven veel mensen in onhygiënische omstandigheden. Slechts 21% van de mensen heeft toegang tot verbeterde sanitatie. Dit heeft grote gevolgen voor de gezondheid. Het leidt tot infecties en diarree wat vooral voor kinderen erg gevaarlijk is. 1 op 6 kinderen in Mozambique onder de 5 jaar sterft door een diarree, malaria of ondervoeding. Hiervan is 90% terug te leiden op gebrek aan hygiëne en slechte water- en sanitatie voorzieningen (WSP, 2010). Naast een veel te hoge kindersterfte, veroorzaakt ziekte door slechte hygiënische omstandigheden achterstanden in groei en ontwikkeling van kinderen.

In Mozambique gebruikt men voornamelijk 'droge' sanitatie. De meeste mensen hebben een latrine, dit is een gat in de grond afgedicht met een deksel. Bijna niemand is aangesloten op een rioleringsnetwerk. Vaak verkeren de latrines in een slechte staat en zijn niet veilig. 40% van de mensen in Mozambique heeft zelfs helemaal geen toegang tot sanitaire voorzieningen en doen hun behoefte op straat of ergens achter het huis in de bosjes. De poep en plas komen hierdoor rechtstreeks in de leefomgeving terecht. Dit is niet alleen vies maar hierdoor kunnen ook bacteriën en ziektekiemen zich eenvoudig verspreiden. Met alle gevolgen voor de volksgezondheid vandien. In stedelijke gebieden geldt dit nog eens extra, omdat hier de mensen dicht bij

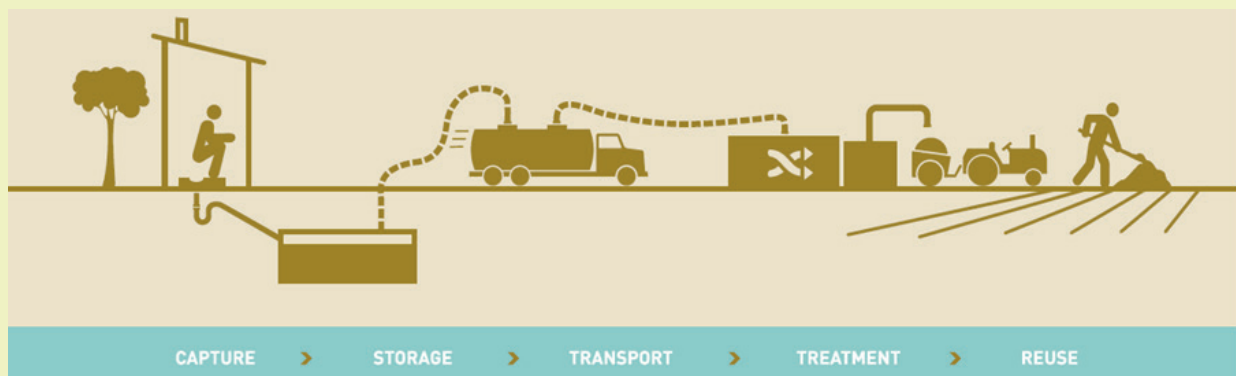
elkaar wonen. Sanitaire voorzieningen moeten veilig en toegankelijk zijn. Latrines moeten daarom goed gebouwd en onderhouden worden. Schoon water is belangrijk voor het wassen van handen. Het uiteindelijke doel is; voor ieder gezin een eigen toilet.

In de latrines wordt de poep en de plas verzameld. Dit afval zal uiteindelijk behandeld moeten worden zodat vooral de ziektekiemen niet meer gevaarlijk zijn. Het is mogelijk dit afval te recyclen tot een veilig en waardevol product. Zoals compost!

Het Friese project werkt samen met gemeentes aan het ontwikkelen van regels en richtlijnen op het gebied van sanitatie. Daarnaast wordt met de lokale private sector gewerkt aan het ontwikkelen van goederen en diensten op dat gebied.

DOEL: BIJDRAGEN AAN DE VERBETERING VAN GEZONDHEID EN MILIEU DOOR TE BOUWEN AAN EEN DUURZAAM SYSTEEM VOOR SANITATIE, WAARBIJ ALLE BELANGHEBBENDEN BETROKKEN ZIJN; OVERHEDEN, HUISHOUDENS, FINANCIERS EN PRIVATE SECTOR.

Daarnaast wordt er samen met de betrokken gemeentes voorlichting gegeven aan huishoudens en scholen. Niet alleen over de risico's van slechte sanitatie, maar vooral over de voordelen van verbeterde sanitatie. Want dat zijn er een hoop! Verbeterde sanitatie leidt tot meer gezondheid lagere ziektekosten en meer welvaart. Ouders kunnen meer werken en kinderen kunnen naar



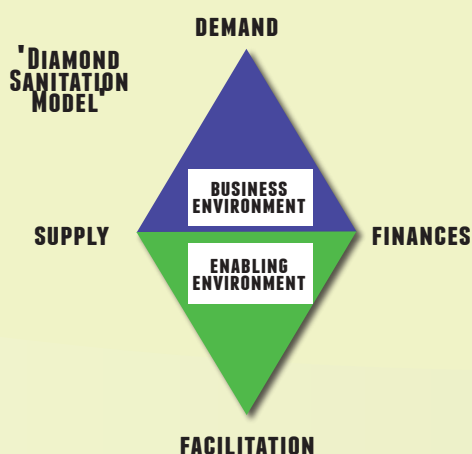
Sanitation Value Chain ontwikkeld door de Bill and Melinda Gates Foundation
Deze laat alle diensten die noodzakelijk zijn in een volledige sanitatie keten zien

school. Dat is niet alleen van belang van de betrokken huishoudens maar ook voor de ontwikkeling van een samenleving als geheel. Daarom werkt het Friese project aan het verbeteren van sanitatie.

WIE ZIJN ER BIJ HET BIJ HET PROGRAMMA BETROKKEN?

Het project wordt ondersteund en uitgevoerd door een consortium van Friese water partners: *het Wetterskip Fryslân*, *drinkwaterbedrijf Vitens*, de *Provincie Fryslân* en meer dan **20 Friese gemeentes**. Daarnaast wordt het project ondersteund door het Departement van Internationale Ontwikkelingssamenwerking, (*DGIS*) van het *Ministerie van Buitenlandse Zaken*. Het Friese project '*Schoon Water voor Mozambique*', is in Mozambique bekend als het Frisian Urban Sanitation Programme (*FUSP*).

In Mozambique heeft het Friese project ook afspraken gemaakt en werkt het samen met het nationale Water Departement (*DNA*), dat onder het Ministerie van Openbare Werken valt.



Door de decentrale aanpak van de Mozambikaanse overheid hebben gemeentes in Mozambique een grote eigen verantwoordelijkheid met betrekking tot sanitatie. De Friese partners op hun beurt, hebben allemaal een rijke ervaring in water en sanitatie beheer en bestuurlijke vraagstukken. Dat is een goede basis voor een samenwerking.

In een samenwerkingsovereenkomst met de projectgemeentes zijn de gezamenlijke doelstellingen vastgelegd en worden taken en verantwoordelijkheden verduidelijkt. Het Friese project is actief in 8 gemeentes in Mozambique, deze gemeenten hebben een grote tussen de 45.000 en 560.000 inwoners.

In vier Zuidelijke gemeentes, *Xai-Xai*, *Chokwe*, *Maxixe* en *Inhambane*, is het programma inmiddels afgerond. Deze gemeentes werken nu zelf aan de verbetering en ontwikkeling van sanitatie op verschillende thema's met

ondersteuning van FUSP op afstand.

Kennis en ervaring opgedaan in de zuidelijke steden worden gebruikt in de andere project gemeentes.

Er zijn twee *FUSP* teams actief, de ene in de gemeentes *Chimoio*, *Manica* en *Gondola* in de provincie *Manica* en de andere in havenstad Beira. De teams bestaan uit Nederlandse en Mozambikaanse adviseurs, indien nodig wordt hulp ingeschakeld van zowel lokale als Nederlandse experts.

WAT IS DE AANPAK VAN HET PROJECT?

Het '*Diamant Multi-Stakeholder Model*' wordt gebruikt als uitgangspunt. Het model werd ontwikkeld door strategische partner *WASTE*. Volgens het project kunnen duurzame resultaten alleen gerealiseerd worden als alle belanghebbenden bij het verbeteren van sanitatie betrokken zijn. De belanghebbenden zijn huishoudens, leveranciers van sanitaire producten en diensten, lokale financiers en de overheid. De activiteiten zijn erop gericht hun rollen en posities te versterken en om onderlinge samenwerking en afstemming te verbeteren zodat, ook als het programma wordt afgerond, er aan de verbetering van sanitatie gewerkt zal blijven worden.

THEMA'S

Er zijn **5 thema's** geselecteerd, waaronder projecten worden uitgevoerd die bijdragen aan het realiseren van het doel; het verbeteren van de sanitatie in Mozambique. De thema's zijn;

1. Institutionele capaciteitsontwikkeling
2. Huishoud sanitatie
3. School sanitatie
4. Milieubescherming
5. Private sector en financiering

Binnen de thema's legt het Friese project de nadruk op capaciteitsvergroting van verantwoordelijke organisaties en betrokkenen: Zij moeten het immers het doel van verbeterde sanitatie samen tot uitvoering brengen.

Indien nodig investeert het Friese project in infrastructuur en zorgt voor monitoring van het gebruik ervan. Het project werkt daarbij samen met lokale en internationale organisaties als strategische of uitvoerende partner.

In de **5 FACTSHEETS** leest u meer over de projecten en resultaten per thema.

CONTACT

info@schoonwatervoormozambique.nl
www.schoonwatervoormozambique.nl

